

Ο Νίκος Σβορώνος γεννήθηκε το 1911 στη Λευκάδα και πέθανε το 1990 στην Αθήνα.

Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (1928-1933) και από το 1936 εργαζόταν ως συντάκτης στο Λεξικόν της Ελληνικής Γλώσσας του Δημητράκου και στο Μεσαιωνικό Αρχείο της Ακαδημίας Αθηνών μέχρι την επιστράτευσή του το 1939. Πολέμησε στην Αλβανία ως έφεδρος ανθυπολοχαγός (1940-1941) και στη συνέχεια πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση, ως στέλεχος του ΕΑΜ και του ΕΛΑΣ της Αθήνας. Παράλληλα δίδασκε στο «Λύκειο Αθηνών» (Σχολή Μπερζάν). Στα τέλη του 1945 πήγε στο Παρίσι με υποτροφία της γαλλικής κυβέρνησης για να συνεχίσει τις σπουδές του στην École Pratique Des Hautes Études, στη Σχολή Ανατολικών Γλωσσών στη Σορβόννη και στο Collège de France. Το 1947 εξασφάλισε μία θέση στο Εθνικό Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών [CNRS] της Γαλλίας. Τον ίδιο χρόνο, αρχές του εμφυλίου πολέμου στην Ελλάδα, του κοινοποιήθηκε στο Παρίσι η απόλυσή του από το Μεσαιωνικό Αρχείο, ενώ το 1955 του αφαιρέθηκε η ελληνική ιθαγένεια. Έτσι στερήθηκε το δικαίωμα επιστροφής στην Ελλάδα για περισσότερα από είκοσι χρόνια. Το 1962, ο Νίκος Σβορώνος πήρε το διδακτορικό του δίπλωμα (τρίτου κύκλου) και το 1969 εξελέγη καθηγητής-διευθυντής Σπουδών στην έδρα της Ιστορίας των Θεσμών της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας της École Pratique (IV. sect.). Το 1975 ανακηρύχθηκε «Docteur des Lettres» της Σορβόννης.

Το 1975 επέστρεψε στην Αθήνα και δίδαξε ως επισκέπτης καθηγητής Βυζαντινή και Νεοελληνική Ιστορία στην Πάντειο Ανωτάτη Σχολή Πολιτικών Επιστημών και στις Φιλοσοφικές Σχολές των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, που το 1976 και 1977, αντίστοιχα, του απένειμαν

τον τίτλο του επίτιμου Διδάκτορα. Διετέλεσε μέλος της Διοικούσης Επιτροπής του Πανεπιστημίου Κρήτης (1981-1986) και δίδαξε Βυζαντινή Ιστορία στη Φιλοσοφική Σχολή του, στο Ρέθυμνο. Από το 1983 έως το 1986 ήταν πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (Ε.Ι.Ε.), ενώ παράλληλα και μέχρι το θάνατό του υπήρξε αντιπρόεδρος του Εθνικού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Έρευνας, αντιπρόεδρος του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας, μέλος του Δ.Σ. του Ιδρύματος Έρευνας και Παιδείας της Εμπορικής Τράπεζας και διευθυντής της σειράς «Ιστορική Βιβλιοθήκη» του εκδοτικού οίκου «Θεμέλιο».

Ο Νίκος Σβορώνος υπήρξε ένας από τους γνωστότερους και αξιολογότερους μελετητές της Βυζαντινής Ιστορίας με πλούσιο και διεθνώς αναγνωρισμένο ερευνητικό και συγγραφικό έργο στο χώρο των βυζαντινών και νεοελληνικών σπουδών. Μείζων γενικός στόχος του έργου του ήταν η ανάδειξη και η ερμηνεία των παραγόντων εκείνων που διαμόρφωσαν τις οικονομικές, κοινωνικές και ιδεολογικές εξελίξεις σε ολόκληρη την ιστορική πορεία του «Νεότερου Ελληνισμού» από τον 11ο αιώνα έως την εποχή μας. Με αφετηρία τη μαρξιστική μεθοδολογία, διερεύνησε τα δομικά στοιχεία του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού, επισήμανε τις διαφορετικές ιστορικές διάρκειες, τις συνάψεις και τις ασυνέχειες και επιχείρησε να προσδιορίσει κάθε φορά το ειδικό τους βάρος χωρίς να απομακρύνεται από το πραγματολογικό υλικό ή να καταφεύγει σε προκατασκευασμένα σχήματα. Αντίθετα, υπηρέτησε τον αρχικό του στόχο, ξεκινώντας πάντοτε από τη συστηματική μελέτη των πηγών για να προτείνει στη συνέχεια κατευθύνσεις που οδήγησαν στη διεύρυνση των προβληματισμών της ελληνικής ιστοριογραφίας.

Σημαντικό σε έκταση και θεματική ευρύτητα είναι το έργο του Σβορώνου και στον τομέα της νεοελληνικής ιστορίας. Αξιοποιώντας το πολύτιμο υλικό των γαλλικών προξενικών αρχείων παρουσίασε πρωτοποριακές για την εποχή του εργασίες οικονομικής ιστορίας. Ήταν ωστόσο η Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας, *Histoire de la Grèce moderne*, Paris (P.U.F.) 1953 — μία προσπάθεια σύνοψης και ερμηνείας της πορείας του ελληνισμού από τη Φραγκοκρατία και την Τουρκοκρατία ως τα μέσα του 20ού αιώνα — που τον έκαναν γνωστό και στο ευρύτερο κοινό μέσα από τις αλληπάλληλες εκδόσεις της πρώτης ελληνικής της μετάφρασης (Αθήνα/Θεμέλιο/1976) εμπλουτισμένης με έναν εκτενή βιβλιογραφικό οδηγό του Σ. Ασδραχά.

Με το σύνολο του συγγραφικού και του διδακτικού του έργου, με τη συμμετοχή του σε συνέδρια και άλλες επιστημονικές συναντήσεις αλλά και περισσότερο άμεσα με την καθοδήγηση σειράς διδακτορικών διατριβών Ελλήνων και ξένων βυζαντινολόγων και μελετητών του νεότερου ελληνισμού καθώς και τη συνεχή επαφή του με την έρευνα, ο Νίκος Σβορώνος συνέβαλε όσο ελάχιστοι στην άνθηση των ελληνικών ιστορικών σπουδών και επηρέασε κατά ουσιαστικό τρόπο την εξέλιξη της σχετικής ιστοριογραφίας.